

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 2 5 2 7 0 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

EKONOMIJA

==== Izpitna pola 1 ====

Petek, 29. avgust 2025 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik, šilček, radirko, računalo in ravnilo.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 30 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**, skice in grafe pa rišite s svinčnikom. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Pri reševanju računskih nalog mora biti jasno in korektno predstavljena pot do rezultata z vsemi vmesnimi računi in sklepi.

Rezultate zaokrožite na dve decimalni mesti, razen če se v nalogi ne zahteva drugače. Pri rezultatu mora biti vedno navedena tudi valuta oz. merska enota.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 20 strani, od tega 4 prazne.

1. Ekonomija je veda, ki proučuje izbiro posameznika ali družbe.

Dopolnite preglednico tako, da opredelite naveden ekonomski pojem in za navedeno opredelitev določite ustrezen ekonomski pojem.

Pojem	Opredelitev
potreba	
	Vsako sredstvo, ki zadovolji človekovo potrebo in zagotavlja koristnost.

(2 točki)

2. Povprečen človek zaužije do 300 mg kofeina na dan, večinoma s kavo, pravim čajem, čokolado ter gaziranimi ali energijskimi pijačami. Preveč kofeina lahko povzroči povečanje telesne mase.

(Vir: prirejeno po: <https://n1info.si/magazin/ali-pitje-kave-redi/>. Pridobljeno: 25. 3. 2024.)

Dobrine so lahko med seboj povezane. Dopolnite trditev.

Kava in sladkor sta _____ dobrini, kava in energijska pijača
pa sta _____ dobrini.

(2 točki)

3. Trditve se nanašajo na temeljna ekonomska vprašanja.

Vpišite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

_____ Odgovor na temeljno ekonomsko vprašanje, za koga proizvajati dobrine, pojasnjuje razdelitev dohodkov in premoženja med ljudi.

_____ Tehnološka izbira v državi, ki je odvisna od razpoložljivega znanja in sredstev ter različnih tehnoloških postopkov, je odgovor na temeljno ekonomsko vprašanje, za koga proizvajati.

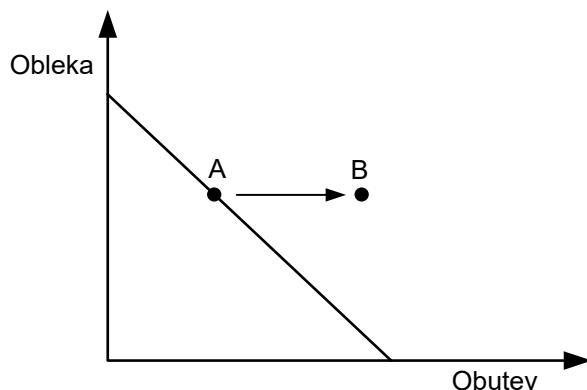
_____ Odločitev, katere proizvode bodo v neki državi proizvajali v kmetijskih, industrijskih in storitvenih dejavnostih, pojasnjuje odgovor na vprašanje, kaj in koliko proizvajati.

_____ Proizvodna izbira, ki določa okvire za potrošnjo v neki državi, je odgovor na vprašanje, kako proizvajati.

(2 točki)

4. Anže prejema mesečno žepnino. Slika prikazuje njegovo premico cene in nakupno odločitev v točki A.

Obkrožite dve pravilni trditvi.

Anžetova nakupna odločitev v točki B je možna, če

- A z dano žepnino kupi več obutve in manj obleke.
- B najame posojilo in kupi enako količino obleke in več obutve.
- C z dodatnim zaslužkom od študentskega dela kupi dodatno obutev.
- D kupi enako količino obleke, pri tem pa prihrani nekaj žepnine.

(2 točki)

5. Ana kupuje čevlje po ceni 50,00 EUR in obleke po ceni 25,00 EUR.

V preglednici so Anine koristnosti čevljev in oblek.

Količina (Q)	0	1	2	3	4
Celotna koristnost oblek (TU obleke)	0	35	65	90	110
Mejna koristnost čevljev (MU čevljev)	/	45	40	30	20

- Z izračunom utemeljite Anino optimalno izbiro nakupa, če bi kupila dva para čevljev.

Izračun:

(1)

- Dopolnite trditev.

Anina optimalna izbira nakupa je/sta/so _____ obleka/-i/-e in dva para čevljev.

(1)
(2 točki)

6. Podjetje v proizvodnem procesu učinkovito kombinira proizvodne dejavnike.

- Opredelite pojem akumulacija kapitala.

(1)

- Pojasnite, zakaj podjetje akumulira kapital.

(1)
(2 točki)

7. Preglednica prikazuje stroške manjšega proizvodnega podjetja.

Obseg proizvodnje (Q)	Celotni stroški (TC), v EUR	Fiksni stroški (FC), v EUR	Variabilni stroški (VC), v EUR	Mejni stroški (MC), v EUR	Povprečni stroški (AC), v EUR
0	6.000,00			/	/
1				4.000,00	
2			6.000,00		

Izračunajte manjkajoče stroške in dopolnite preglednico.

(2 točki)

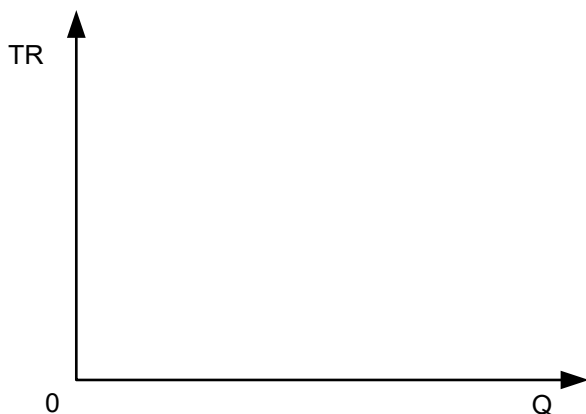

8. Podjetje na trgu ustvari prihodek.

- Opredelite pojem celotni prihodek podjetja.

(1)

- Grafično prikažite celotni prihodek podjetja ob nespremenjeni prodajni ceni.

(1)
(2 točki)

9. V podjetju Metal so leta 2023 delavci proizvedli 50.000 kovinskih izdelkov, produktivnost dela je bila 2.500 kovinskih izdelkov na delavca. V konkurenčnem podjetju Kovina je v istem letu 25 delavcev proizvedlo 60.000 kovinskih izdelkov.

- Izračunajte produktivnost dela v podjetju Kovina v letu 2023.

Izračun:

(1)

- Podčrtajte pravilno navedbo in dopolnite trditev.

V letu 2023 je bilo bolj produktivno podjetje **Metal** / **Kovina**, ker

(1)
(2 točki)

10. Konkurenčni podjetji Metal in Kovina proizvajata kovinske izdelke.

V letu 2023 sta podjetji celotno količino proizvedenih izdelkov prodali na trgu po tržni ceni 3,50 EUR za kovinski izdelek.

Preglednica prikazuje podatke o poslovanju podjetij v letu 2023.

	podjetje Metal	podjetje Kovina
Količina izdelkov (Q)	50.000	60.000
Kapital (K)	600.000,00	500.000,00
Celotni stroški (TC)	180.000,00	200.000,00

Trditve se nanašajo na poslovanje in uspešnost podjetij v letu 2023.

Vpišite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

- _____ Donos podjetja Kovina je znašal 2,00 EUR na vsak evro vloženega kapitala.
- _____ Podjetje Metal je poslovalo z izgubo, njegova donosnost je bila negativna.
- _____ Celotni prihodki podjetja Kovina so presegali celotne prihodke podjetja Metal za 20 %.
- _____ Podjetje Metal ima več kapitala, nižje celotne stroške in je poslovalo bolj donosno kot podjetje Kovina.

(2 točki)

11. Opredelite pojem splošni zakon povpraševanja.

(2 točki)

14. V levem stolpcu so navedeni koeficienti dohodkovne elastičnosti povpraševanja, označeni s črkami A, B in C, v desnem stolpcu pa so trditve, ki opisujejo ravnanje potrošnikov.

Povežite koeficiente s trditvami, tako da na črto v desnem stolpcu vpišete ustrezno črko iz levega stolpca.

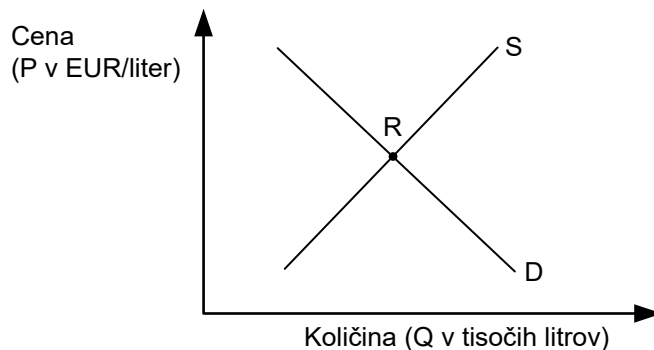
A	-0,8	_____	Višji dohodki spodbujajo povpraševanje po potovanjih na druge celine.
B	0,4	_____	Velika večina kadilcev ob zmanjšanju dohodka ne spreminja svojih navad.
C	1,5	_____	Z znižanjem dohodkov med gospodarsko krizo se poveča povpraševanje po avtomobilih nižjega cenovnega razreda.

(2 točki)

15. Leto 2023 je bilo za vinogradnike težko leto. Že v času brstenja vinske trte in cvetenja vreme ni bilo najboljše, hladna pomlad se je stopnjevala v deževno poletje in jesen, julija so v Brdih imeli točo, zaradi deževnega poletja pa so imeli težave s peronosporo in oidijem. Vse to se pozna na pridelku.

(Vir: prirejeno po: Finance, <https://agrobiznis.finance.si/novice/grozdje-v-brdih-ni-prav-perla-pridelek-cetrtno-manjsi/a/9017260>. Pridobljeno: 14. 3. 2024.)

Slika prikazuje trg vina iz Goriških brd letnik 2023.

- Analizirajte besedilo, vrišite in ustrezno označite posledice dogajanja v Goriških brdih za trg vina letnik 2023.

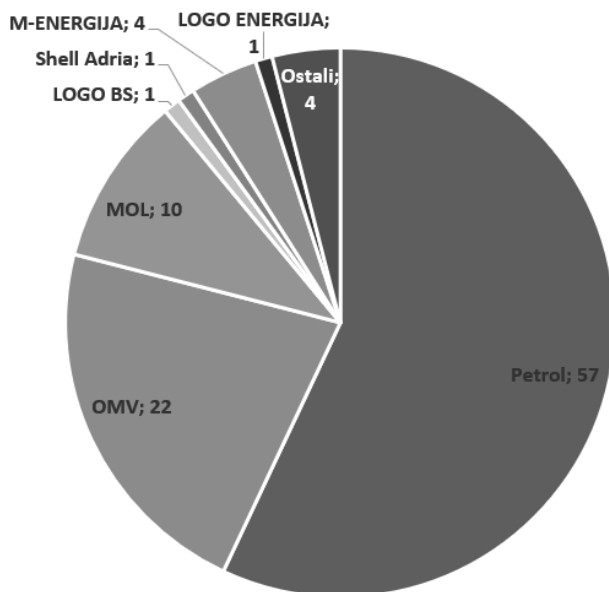
(1)

- Pojasnite, kako bodo opisane posledice vplivale na ravnotežno ceno in ravnotežno količino vina iz Goriških brd letnik 2023.

(1)
(2 točki)

16. Slika prikazuje tržni delež (v %) trgovcev s pogonskimi gorivi v Sloveniji leta 2021.

(Vir: prirejeno po: Javna agencija RS za varstvo konkurence, 2021, Raziskava trga pogonskih goriv II.)

- Poimenujte tržno strukturo, ki je značilna za trg s pogonskimi gorivi v letu 2021 v Sloveniji.

_____ (1)

- Odgovor utemeljite.

 _____ (1)
 (2 točki)

17. Dopolnite trditvev.

Obrestna mera je _____ ,
 izražena v _____ .

(2 točki)

20. Levi stolpec prikazuje sestavine agregatnega povpraševanja, označene s črkami A, B, C in D, desni stolpec pa navaja konkretne primere sestavin agregatnega povpraševanja.

Povežite sestavine agregatnega povpraševanja s primeri tako, da na črto v desnem stolpcu vpišete ustrezno črko iz levega stolpca.

- A osebna potrošnja (C) _____ Država je znižala davek na dobiček podjetij, s čimer so se povečale možnosti za akumulacijo in rast kapitala podjetij.
- B investicije (BI) _____ Policist Brane je septembra velik del svoje plače porabil za nakup šolskih potrebščin za sinova osnovnošolca Marka in Mirka.
- C potrošnja države (G) _____ Spomladi je Dom upokojencev Polzela začel graditi prizidek. Vrednost investicije je ocenjena na 5,6 milijona evrov, od tega bosta ministrstvu za delo in solidarno prihodnost prispevali 4,7 milijona evrov.¹
- D neto izvoz (X–M) _____ V primerjavi z letom 2022 se je znižala vrednost uvoza energentov in surovin, največji upad smo v Sloveniji zaznali pri skupinah proizvodov nafta in naftni derivati, električna energija, železo in jeklo ter barvne kovine.²

(2 točki)

(Vir: ¹ VTV, <https://www.vtvstudio.com/dom-upokojencev-polzela-kmalu-z-novimi-kapacitetami/>. Pridobljeno: 17. 3. 2024.
² SURS, prirejeno po <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/11671>. Pridobljeno: 17. 3. 2024.)

21. Preglednica prikazuje strukturo BDP Slovenije po metodi izdatkov za leto 2022.

	V tekočih cenah, v mio EUR	Letna sprememba obsega, v %
Potrošnja gospodinjstev	30.788	2,4
Potrošnja države	11.109	–0,5
Bruto investicije	13.849	7,9
Saldo menjave s tujino	1.292	–1,0
Bruto domači proizvod	57.038	2,5

(Vir: povzeto po: SURS, <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/11325>. Pridobljeno: 4. 10. 2023.)

Trditve se nanašajo na podatke v preglednici.

Vpišite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

- _____ Država je imela leta 2022 nižje izdatke kot leta 2021.
- _____ V letu 2022 je izvoz presegal uvoz.
- _____ V letu 2022 največji delež porabe BDP predstavljajo bruto investicije.
- _____ BDP se je leta 2022 zaradi nižjega salda menjave s tujino znižal.

(2 točki)

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

M 2 5 2 7 0 1 1 1 1 7

Prazna stran

